

15. Perez-Batres L.A. Institutionalizing sustainability: an empirical study of corporate registration and commitment to the United Nations global compact guidelines / L.A. Perez-Batres V.V. Miller, M.J. Pisani // Journal of Cleaner Production. – 2011. – № 19(8). – P. 843-851.
16. Rasche A. The United Nations Global Compact: Retrospect and Prospect / A. Rasche, S. Waddock, M. McIntosh // Business & Society. – 2013. – Vol. 52. – №1. – P. 6-30.
17. Tomorrow's investment rules: Global survey of institutional investors on non-financial performance [Електронний ресурс] / EYGM Limited, 2014. – Режим доступу: <http://www.svb.org.ua/sites/default/files/ey-institutional-investor-survey.pdf>
18. <http://www.unglobalcompact.org/> – дані з сайту Глобального договору ООН

Зосименко Т.И.

Черниговский национальный технологический университет

ГЛОБАЛЬНЫЕ ТRENДЫ РАЗВИТИЯ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ И ЕЕ СПЕЦИФИКА В УКРАИНЕ

Аннотация

В статье обоснована важная роль внедрения концепции корпоративной социальной ответственности и нефинансовой отчетности как инструмента информирования общественности о деятельности компании в данной сфере для повышения ее конкурентоспособности, усиления инвестиционной привлекательности. Проанализированы глобальные тенденции развития КСО. На основе матрицы позиционирования стран по уровню развития КСО определено текущее состояние социально ответственной активности в Украине.

Ключевые слова: корпоративная социальная ответственность (КСО), бизнес-концепция, социально ответственный бизнес (СОБ), глобальные тренды, социальная (нефинансовая) отчетность, стейкхолдеры.

Zosymenko T.I.

Chernihiv National University of Technology

GLOBAL TRENDS IN DEVELOPMENT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AND ITS SPECIFICS IN UKRAINE

Summary

The article considered the importance of introducing the concept of corporate social responsibility and sustainability reporting as a tool for informing the public about the company's activities in this area to improve its competitiveness, enhancing the investment attractiveness. The global trends in CSR development are analyzed. defined The current state of socially responsible activity in Ukraine, based on the matrix ranking countries in terms of development of CSR, is defined.

Keywords: corporate social responsibility (CSR), business concept, socially responsible business (SRB), global trends, social (non-financial) reporting, stakeholders.

УДК 657

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ АНАЛІТИЧНОГО ОБЛІКУ ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Зубілевич С.Я., Веюк Н.М.

Національний університет водного господарства та природокористування

Розглянуто склад виплат працівникам підприємств відповідно до чинного законодавства та П(С)БО 26. Запропоновано зміни до аналітичного обліку виплат працівникам з метою задоволення інформаційних потреб користувачів. Враховані останні вимоги до формування показників фінансової звітності в Україні.

Ключові слова: виплати працівникам, аналітичний облік, фінансова звітність.

Постановка проблеми. Виплати працівникам є однією з вагомих складових витрат підприємств. Проте бухгалтерський облік виплат працівникам є недосконалим і знаходиться у процесі реформування. Однією з причин можна вважати те, що вчені одноставно висловлюють думку про виявлення суті виплат працівникам у їх функціях, проте їх кількість та зміст є предметом дискусій. Це приводить до неоднозначного тлумачення складу виплат працівникам на різних рівнях управління ними.

Аналіз останніх досліджень, і публікацій. Перелік даних проблем розглядалася у працях таких вчених, як Ф.Ф. Бутинець, С.В. Голов, С.В. Івахнен-

ков, М.В. Кужельний, Т.Г. Мельник, Н.В. Шульга, Кирилюк С.С., Малинський А.П., Немордук Н.М., Покатаєва О.В., Хома Д.М., Шумська Т.В., Щупак А., Юркова А.С. та інші. Проте деякі питання обліку оплати працівникам в умовах його гармонізації з міжнародною практикою досі не вирішені і потребують подальшого дослідження.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. До сьогодні науковці традиційно виплати працівникам розглядають у ракурсі Закону України «Про оплату праці»[1], не враховуючи додаткові аспекти, які з'явилися у зв'язку із запровадженням П(С)БО 26 «Виплати працівникам» [2],

який є українським аналогом МСБО 19 «Виплати працівникам».

Мета статті. Метою дослідження є встановлення сучасних вимог до формування аналітичного обліку виплат працівникам та виявлення шляхів його удосконалення в системі управління підприємством.

Цілі статті:

ідентифікувати потреби користувачів щодо інформації про виплати працівникам;

оцінити сучасний стан організації аналітичного обліку виплат працівникам та обґрунтувати його удосконалення з метою задоволення інформаційних потреб усіх користувачів.

Виклад основного матеріалу.

Організація бухгалтерського обліку оплати праці на підприємствах здійснюється згідно з чинними нормативно-правовими актами, які регулюють оплату праці в Україні (рис. 1).

Закон України «Про оплату праці» визначає економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах на підставі трудового договору з підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності та господарювання, а також з окремими громадянами та сферою державного і договірною регулювання оплати праці. Він спрямований на забезпечення відтворювальної та стимулюючої функції заробітної плати [1].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про оплату праці» заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Розмір заробітної плати залежить від складності й умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства.

Рис. 1. Загальна схема організації бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці

Джерело: 6

У статті 2 Закону «Про оплату праці» [1], визначена структура заробітної плати: основна заробітна плата; додаткова заробітна плата; інші заохочувальні й компенсаційні виплати.

Зрозуміло, що облік на підприємстві повинен забезпечити доступність інформації для контролю законності та правильності усіх нарахувань відповідно до чинного законодавства з оплати праці.

З 2014 року запроваджені нові форми статистичної звітності – Звіт з праці 1-ПВ (місячна та квартальна форми) [3]. За цими формами підприємству потрібно буде надавати інформацію про кількість працівників, використання робочого часу штатних працівників, склад фонду оплати праці та інші виплати, розподіл працівників за розмірами заробітної плати, кількість і фонд оплати праці окремих категорій працівників, про укладання колективних договорів та витрати на утримання робочої сили, що не входять до складу фонду оплати праці. Щомісяця статистика отримуватиме дані про

Таблиця 1

Структура та призначення рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»

Номери та назви субрахунків	Призначення субрахунків		Аналітичний розріз
	дебет	кредит	
661 «Розрахунки за заробітною платою»	виплата основної та додаткової заробітної плати, премій, допомоги по тимчасовій непрацездатності тощо; вартість одержаних матеріалів, продукції та товарів у рахунок заробітної плати; утримання податку з доходів фізичних осіб, відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, платежів за виконавчими документами та інші утримання з виплат працівникам	нарахована працівникам підприємства основна та додаткова заробітна плата, премії, допомога по тимчасовій непрацездатності, інші належні до нарахування працівникам виплати	за кожним працівником, видами виплат та утримань
662 «Розрахунки з депонентами»	погашення заборгованості підприємства з депонованих сум	заборгованість підприємства з виплат працівникам у разі одержання підприємством готівки для виплати через касу підприємства та неотримання її працівниками в установленний строк	
663 «Розрахунки за іншими виплатами»	сплата виплат, що не належать до фонду оплати праці, зокрема допомоги по частковому безробіттю, допомоги по тимчасовій непрацездатності	нарахування виплат, що не належать до фонду оплати праці, зокрема допомоги по частковому безробіттю, допомоги по тимчасовій непрацездатності	

Джерело: розроблено автором за даними [5]

заборгованість підприємства перед працівниками із заробітної плати та виплатах із соціального страхування.

Вимоги статистичної звітності в основному узгоджені з складом фонду оплати праці, який визначений Законом України «Про оплату праці». Інформація про склад фонду оплати праці та інші виплати надається у розрізі основної заробітної плати, додаткової заробітної плати та заохочувальних виплат і платежів.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати (у грошовій та не грошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності визначає П(С)БО № 26 «Виплати працівникам» [2]. Виплати працівникам у ньому поділяються на п'ять груп:

поточні виплати (обов'язковість їх сплати протягом 12 місяців після закінчення періоду виконання); виплати при звільненні;

виплати по закінченню трудової діяльності;

виплати інструментами власного капіталу підприємства;

інші довгострокові виплати.

Легко помітити, що ці групи виділені за різними ознаками:

термін виплати відносно дати балансу (довгострокові, поточні);

статус працівників щодо підприємства (працюючі; ті, що підлягають звільненню; які закінчили трудову діяльність);

форма виплати (грошова, не грошова (у т.ч. інструментами капіталу підприємства).

У формі Балансу (Звіту про фінансовий стан), запровадженій з 01.01.2013 року, інформація повинна надаватися підприємством за статтями:

довгострокові забезпечення;

поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці;

поточні забезпечення.

У формі 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» інформація про виплати працівникам наводиться у розрізі витрат за видами діяльності (розділ 1 форми №2) та у статті «Витрати на оплату праці» (розділ 3 форми №2). Крім того, якщо підприємство також складає форму №5 річної фінансової звітності, то розкриттю підлягає залишки та рух забезпечень на виплату відпусток працівникам і забезпечень наступних витрат на додаткове пенсійне забезпечення.

Задоволення усіх цих інформаційних потреб до-

сягається шляхом раціональної побудови аналітичного обліку виплат працівникам на підприємстві, основним інструментом якого є робочий план рахунків. Традиційно вважають, що для узагальнення інформації про розрахунки з працівниками з оплати праці використовується балансовий рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» (табл. 1).

Проте частина виплат працівникам попередньо носить характер забезпечень і обліковується на рахунок 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» (табл. 2). Як не дивно, науковці оминають цей факт [6-15], хоча він врахований у типовій кореспонденції для рахунку 66. Крім того, аналізуючи заохочувальні та компенсаційні виплати, які гарантуються на державному рівні або на рівні підприємства, слід зауважити, що вони можуть бути як поточними, так і довгостроковими.

Проте Інструкція [5] не враховує такі можливості, і передбачає створення відповідних забезпечень лише поточного характеру.

Ще одна особливість джерел компенсаційних виплат працівникам повинна бути врахована під час побудови аналітичного обліку – це використання коштів загальнодержавного соціального страхування у визначених законодавством випадках.

Таким чином, аналітичний облік виплат працівникам за рахунком 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» повинен враховувати усі джерела їх формування (витрати підприємства, забезпечення, кошти загальнодержавного соціального страхування), структуру виплат за законодавством (основна та додаткова оплата праці, заохочувальні та компенсаційні виплати), категорії персоналу, конкретні працівники.

В свою чергу субрахунок 477 «Забезпечення матеріального заохочення» повинен розподілятися на аналітичні рахунки за термінами виплат (довгострокові; поточні), за видами заохочень, категоріями персоналу та конкретними працівниками.

Загалом даний порядок ведення може видозмінюватися в залежності від структури та виду діяльності підприємства.

Висновки та пропозиції. Організація обліку виплат працівникам має сприяти правильному і своєчасному розрахунку з персоналом, а також збору інформації та групуванню показників з оплати праці, необхідних для поточного та прогнозного планування, контролю та аналізу. Тому для побудови аналітичного обліку виплат працівникам слід урахувати останні вимоги до фінансової та статис-

Таблиця 2

**Структура та призначення рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»
(в частині виплат працівникам)**

Номери та назви субрахунків	Призначення субрахунків		Аналітичний розріз
	дебет	кредит	
471 «Забезпечення виплат відпусток»	Використання забезпечень	Нарахування забезпечення на оплату чергових відпусток працівникам та на обов'язкових відрахувань (зборів) від забезпечення виплат відпусток на відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	за видами забезпечень, напрямками формування й використання
472 «Додаткове пенсійне забезпечення»	Використання забезпечень	Нарахування пенсійних забезпечень	
477 «Забезпечення матеріального заохочення»	Використання забезпечень	Нарахування забезпечення на матеріальне заохочення працівників, зокрема на виплату працівникам винагороди, допомоги, премії, які підлягають сплаті протягом дванадцяти місяців по закінченні періоду, у якому працівники виконали роботу, що надає їм право на отримання таких виплат у майбутньому	

Джерело: розроблено автором за даними [5]

тичної звітності. Детальний розподіл інформації на відповідних рахунках обліку дасть змогу швидше, якісніше та правильно оцінювати джерела форму-

вання виплат, стан розрахунків з працівниками, визначати їх вплив на фінансовий результат підприємства за звітний період.

Список літератури:

1. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. №108/95-ВР. // [Електронний ресурс]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затв. наказом МФУ від 28.10.2003 № 601// [Електронний ресурс]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
3. Про затвердження форм державних статистичних спостережень зі статистики праці. Наказ Держстату України від 07.08.2013 №69 http://ukrstat.org/uk/norm_doc/2013/239/239_2013.
4. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом Мінфіну України від 07.02.2013 № 73// <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв.наказом Міністерства фінансів України 30.11.1999 № 291 // [Електронний ресурс]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
6. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік :[підручник]/ Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : Рута, 2006. – 832 с.
7. Безбатько О. Удосконалення системи оплати праці: проблеми та шляхи вирішення / О. Безбатько, В. Манакіна // Довідник економіста. – 2007. – № 12. – С. 70-74.
8. Горицька Н. Виплата заробітної плати: строки і відповідальність / Н. Горицька // Заробітна плата. – 2006. – № 3. – С. 18-24.
9. Гладких Т.В. Фінансовий облік: [Навч. посіб.] / Т.В.Гладких – К.: ЦНЛ, 2007. – 480 с.
10. Костюк В. Порядок виплати заробітної плати / В. Костюк // Довідник кадровика. – 2003. – № 4. – С. 18-20.
11. Калина А.В. Облік та аналіз заробітної плати на підприємстві / А.В. Калина // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – № 2. – С. 61-64.
12. Пантелійчук Л. Про особливості відображення на рахунках бухгалтерського обліку рахунків за виплатами працівникам / Л. Пантелійчук // Праця і зарплата. – 2008. – № 9. – С. 17-21.
13. Потьомкін Л. Сучасні тенденції організації заробітної плати в промисловості України / Л. Потьомкін // Україна: аспекти праці. – 2003. – № 7. – С. 20-25.
14. Соломченко Д. Організація обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві / Д. Соломченко // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2004. – №1. – С. 46-50.
15. Чацкіс Ю.Д. Організація бухгалтерського обліку: [навчальний посібник] / Ю.Д.Чацкіс, Е.С.Гейер, О.А.Наумчук – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 564 с.

Зубилевич С.Я., Вейук Н.М.

Национальный университет водного хозяйства и природопользования

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДИКИ АНАЛИТИЧЕСКОГО УЧЕТА ВЫПЛАТ РАБОТНИКАМ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ УКРАИНЫ

Аннотация

Рассмотрен состав выплат работникам предприятий в соответствии с действующим законодательством и П(С)БУ 26. Предложены изменения в аналитическом учете выплат работникам с целью удовлетворения информационных потребностей пользователей. Учтены последние требования к формированию показателей финансовой отчетности в Украине.

Ключевые слова: выплаты работникам, аналитический учет, финансовая отчетность.

Zubilevych S.Ya., Veiuk N.M.

National University of Water Management and Nature Resources Use

IMPROVEMENTS OF METHODIC OF ANALITICAL ACCOUNTING OF EMPLOYEE BENEFITS ON UKRAINIAN ENTERPRISES

Summary

Composition of employee benefits to the workers of enterprises in accordance with a current legislation and NAS 26 is considered. Changes in the analytical accounting of payments to the workers with the purpose of satisfaction of informative necessities of users are offered. The last requirements into account to forming of items of the financial statements in Ukraine are taken.

Keywords: employee benefits, analytical accounting, financial statements.